

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/111/2022
Identifikačné číslo spisu:	8317203305
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8317203305.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú D. V., narodenú XX. F. XXXX, N. XXX, K., Č. T., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina, dieťa rodičov - matky J.. N. A. V., narodenej XX. V. XXXX, N. XXX, K., Č. T., zastúpenej usadeným euroadvokátom Mgr. Martinom Bugajom, Bratislava, Suché Mýto 1 a otca V. V. V., narodeného XX. P. XXXX, R. XXX, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo forme úpravy styku otca s maloletou, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8P/133/2017, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. januára 2022 sp. zn. 24CoP/99/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. júna 2021 č. k. 8P/133/2017-473 výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce z 22. apríla 2016 sp. zn. 15P/53/2016 v časti úpravy styku otca s maloletou D. V., narodenou 19. decembra 2014 tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou D. V. každý tretí víkend v mesiaci v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod. počas prvých šiestich mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku. Po uplynutí šiestich mesiacov od právoplatnosti rozsudku je otec oprávnený stretávať sa s maloletou D. V. každý tretí víkend v mesiaci od piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod.; výrokom II. priznal otcovi oprávnenie stretávať sa s maloletou počas letných prázdnin každý druhý týždeň v mesiaci júl a druhý týždeň v mesiaci august a to od pondelka od 11.00 hod. do nedele do 18.00 hod., počas jarných prázdnin každý párny rok od pondelka od 11.00 hod. do soboty do 18.00 hod., počas veľkonočných sviatkov každý párny rok v čase od piatku od 11.00 hod. do pondelka do 17.00 hod., počas vianočných sviatkov každý párny rok od 26.12. od 11.00 hod. do 30.12. do 17.00 hod., a každý nepárny rok od 26.12. od 11.00 hod. do 2.1. nasledujúceho roka do 17.00 hod. s tým, že otec si maloletú D. V. v stanovenom čase vyzdvihne v mieste bydliska maloletej od matky a po skončení styku ju odovzdá matke v mieste bydliska maloletej;

matke uložil povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a v stanovenom čase odovzdať otcovi a po skončení styku si ju riadne od otca prevziať a otcovi uložil povinnosť oznámiť matke do štvrtku do 17.00 hod. pred víkendom, kedy je upravený styk, že sa styk uskutoční. Otec je oprávnený kontaktovať sa s maloletou každý utorok a štvrtok v mesiaci prostredníctvom sociálnych sietí a to v čase od 18.00 hod. do 18.30 hod. Matke uložil povinnosť v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku oznámiť otcovi kontakt na maloletú na sociálnej sieti a telefónne číslo, na ktoré oznámi, že sa styk uskutoční a rovnako je povinná v lehote 5 dní oznámiť otcovi akékoľvek zmeny týchto kontaktov. Ďalším výrokom návrh matky na zákaz styku otca s maloletou zamietol. Otcovi uložil povinnosť uhradiť na účet Okresného súdu Humenné sumu 336,68 eura titulom náhrady nákladov za znalecké dokazovanie do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; Slovenskej republike nepriznal náhradu nákladov na znalecké dokazovanie vo výške 336,68 eura titulom nákladov na znalecké dokazovanie a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Právne rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 36 ods. 1 zákona č. 6/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „ZoR“) a § 52, § 57 a § 58 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „CMP“). Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že matka spolu s maloletou žije od roku 2016 v Českej republike. V súčasnosti je styk otca s maloletou upravený uznesením Krajského súdu v Prešove z 23. novembra 2017 sp. zn. 20CoP/27/2017, podľa ktorého je oprávnený stretávať sa s maloletou každú tretiu sobotu v mesiaci v čase od 14.00 hod do 18.00 hod. za prítomnosti matky. Konštatoval, že podľa tvrdenia právneho zástupcu matky, nie je potrebné v súčasnosti upravovať styk otca s maloletou, pretože otec ani teraz upravený styk nevyužíva a naposledy videl maloletú pred trištvrť rokom. Otec sa bezdôvodne na styk nedostavuje, neoznamuje matke skutočnosti, že na styk nepríde, čím spôsobuje maloletej nemalé sklamanie. Otec má okrem toho problémy s alkoholom, pričom matka nebráni otcovi v styku s maloletou, potom čo preukáže svoju spôsobilosť o maloletú sa postarať. Na druhej strane otec maloletej poprel, že by bol požíval alkoholické nápoje a to posledné tri roky, teda od roku 2017. Terajšiu úpravu styku považoval za nedostatočnú, pretože v prípade, ak sa zrealizuje, prebieha len v blízkosti bydliska maloletej a stále je v blízkosti matky a jej právny zástupca (manžel). Otec si pre maloletú musí ísť do Českej republiky a nie vždy sa styk neuskutočnil z dôvodov na jeho strane, ale dvakrát to bola aj z dôvodov na strane matky, kedy už išiel za maloletou, ale raz počas cesty mu matka oznámila, že nie sú doma a druhýkrát docestoval až na miesto, pričom maloletá doma nebola. Prvoinštančný súd mal za nepochybné, že styk otca s maloletou sprevádzajú nemalé problémy a že nie je predpoklad, že by sa rodičia na úprave styku otca s maloletou dohodli.

1.2. Na preukázanie tvrdení matky, že otec maloletej D. má problém s alkoholom, ktorý mu bráni riadne sa o svoju dcéru postarať, súd prvej inštancie pribral do konania znalca z odboru psychiatria; zo záverov predloženého znaleckého posudku V. D. S. vyplýva, že otec maloletej je síce osobou závislou od užívania alkoholu, ale nedisponuje príznakmi, ktoré by svedčili o negatívnych následkoch v minulosti užívaného alkoholu na osobnostnú štruktúru, sociálnu sféru alebo jeho zdravotnú kondíciu. Znaleckým vyšetrením bol zistený abúzus alkoholu so vznikom prevažne psychickej závislosti v II. klinickom štádiu podľa Jellineka, s vysokou toleranciou na alkohol, ťahovým pitím a neschopnosťou zastaviť ťah o vlastnej vôli. Pitie alkoholu má na menovaného výrazný, úzkosť odstraňujúci efekt. Menovaný po ňom siahla prevažne v období pre neho frustrujúcom. Poukazuje sa v ňom, že podľa dostupných informácií sa otec maloletej nikdy nedostal do styku s ňou v stave opitosti, teda možno usudzovať, že pokiaľ dôjde k styku s maloletou, neudeje sa toto pod vplyvom alkoholu. Zo znaleckého vyšetrenia je zrejmý reálny vážny záujem otca maloletej o zachovanie styku s ňou. Z hľadiska motivácie menovaného vo vzťahu k dodržiavaniu abstinencie je vhodné, aby styk bol zachovaný v prospech oboch strán. Je vhodné, aby pre zdravý vývin maloletej bol umožnený kontakt s otcom, ktorý netrpí žiadnym duševným ochorením, ktoré by mu bránilo v starostlivosti o maloletú. Preto znalkyňa navrhla, aby sa kontakt s otcom predĺžil na 12 hodín počas víkendu, aj bez prítomnosti matky. Keďže bydlisko matky je značne vzdialené od bydliska otca a za predpokladu, že sa tam otec musí dopraviť vlastnou dopravou, je malá pravdepodobnosť, že by sa tento styk realizoval v stave opitosti otca. Keďže matka poukazuje na udalosti, ktoré sa odohrali v roku 2017 a otec maloletej tvrdí, že od tej doby nemá problém s alkoholom, vedie usporiadaný rodinný život, oženil sa, nebolo žiadnymi skutočnosťami preukázané, že by od roku

2017 došlo k nejakej udalosti, kde by bol otec maloletej pod vplyvom alkoholu, resp. nebolo preukázané, že by od roku 2017 otec naďalej požíval alkoholické nápoje, uviedol súd prvej inštancie. Okrem toho sa stotožnil s tvrdením znalkyne, že otec realizuje styk v Českej republike, kde chodí autom a teda je malá pravdepodobnosť, že by prišiel na styk s maloletou pod vplyvom alkoholu a uzavrel, že nebolo preukázané, aby alkoholová závislosť otca bránila otcovi v riadnom styku s maloletou.

1.3. Pre účely posúdenia rozsahu styku otca s maloletou D. súd prvej inštancie pribral do konania znalkyňu W.. Z. B.. Pri vypracovaní znaleckého posudku súd maximálne vyšiel v ústrety matke maloletej aj tým, že by sa vyšetrenie z dôvodu zdravotného stavu matky uskutočnilo v Českej republike, napriek tomu sa ale matka znaleckého vyšetrenia aj s maloletou nezúčastnila; z dôvodu, že matka so znalkyňou nespolicovala (ani jej právny zástupca), neriskovala ďalej cestovanie do Českej republiky, keď nie je potvrdená účasť matky a maloletej, že sa vyšetrenia zúčastnia. Znalkyňa trvala na tom, aby sa matka s dcérou zúčastnila vyšetrenia v jej ambulancii, znaleckému vyšetreniu sa ale podrobil iba otec maloletej. V znaleckom posudku uviedla, že otec má vybudovaný dobrý vzťah k maloletej, vníma jej potreby, styk nevyužíval vždy ako mohol, podľa jeho vyjadrenia dcéra sa na neho teší, má ho rada. Otec vie prejavovať svoje city, má dcéru rád, zaujíma sa o ňu, nechce s ňou stratiť kontakt. V spise sa nikde neuvádza, že by dieťa otca odmietalo počas styku, je pravdepodobné, že otec využíval čas na rozvoj ich vzájomných vzťahov, bez toho aby dieťa ovplyvňovalo. Zákaz styku považovala v súčasnej dobe za irelevantný, nemá opodstatnenie v osobnostnej štruktúre otca ani v tom, že v minulosti bol nadužívateľom alkoholu. Menovaný sa podrobil liečeniu, účinne dodržiava abstinenciu, má prácu, stabilizoval sa aj v novom partnerskom vzťahu, usporiadal si život kultivovane, má zázemie, oporu a aktuálne nie je z psychologického hľadiska žiadna prekážka, aby styk otca a dcéry mohol prebiehať. Odporučila, aby sa styk upravil v zmysle návrhu otca na kumulovaný styk v jeho domácom prostredí bez prítomnosti matky, nakoľko je dieťa už 5 ročné a podľa noriem socializácie dieťaťa v tomto veku, dieťa to má zvládnuť. Taktiež odporučila aj denné skypovanie dieťaťa s otcom, čo pomôže v medziobdobí ich styku udržiavať blízkosť vzťahu a kontinuitu zážitkov. Vzhľadom na vek maloletej je tu predpoklad, že prítomnosť matky počas styku nie je nevyhnutná.

1.4. Z výsledkov vykonaného dokazovania pre prvoinštančný súd nevyplynulo, že by maloletá D. svojho otca odmietala; naopak, samotný právny zástupca matky uviedol, že maloletá je sklamaná, keď otec v stanovenom čase nepríde. Vychádzal z toho, že v súčasnosti je maloletá vo veku 6 rokov a nie sú tu žiadne dôvody, pre ktoré by sa otec s maloletou nemohol stretávať. Styk otca s maloletou je jeho právom a pokiaľ toto právo nevyužije, je to na škodu jeho vzťahu s maloletou. Nestotožnil sa s tvrdením právneho zástupcu matky, že je potrebné na určitú dobu styku otca s maloletou neupravovať, pretože otec ani doterajší styk nevyužíva; práve naopak. Rozviedol úvahu, že maloletá D. je vo veku, kedy viac chápe a vníma osoby vedľa seba, má vedomosť o tom, kto je jej otcom a v prípade, ak sa otec nedostaví na styk, spôsobuje jej to sklamanie (tvrdí to samotný právny zástupca matky). Taktiež za relevantné považoval aj to, že matka zmenila bydlisko a odsťahovala sa do iného štátu, čo viac skomplikovalo riadne stretávanie sa otca so svojou dcérou. Súd prvej inštancie pozoroval, ako otec maloletej v priebehu celého konania prezentoval, že sa s maloletou chce stretávať, chce sa podieľať na jej výchove a že štyri hodiny v mesiaci mu nestačia. Vo vzťahu k neuskutočneným stretnutiam uviedol, že každý z rodičov tvrdí niečo iné a tieto skutočnosti nie sú preukázateľné. Mal však za nepochybné, že otec má právo stretávať sa s maloletou dcérou, má právo podieľať sa na jej výchove a pokiaľ toto právo nevyužije, je to len na jeho škodu, pretože nedochádza k budovaniu vzťahu s maloletou a keďže dohoda rodičov nebola možná, stanovil presné pravidlá pri úprave styku. S ohľadom na vek maloletej D. zastával názor, že je tu predpoklad, že maloletá zvládne odlúčenosť od matky počas jedného víkendu v mesiaci, pričom na dobu šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia stanovil styk bez prespatia a v nasledujúcich mesiacoch celý víkend tak, aby otec mal možnosť zobrať dcéru aj na Slovensko, zoznámiť ju s jeho rodinou a budovať citové väzby maloletej aj so širším príbuzenstvom na strane otca. Z rovnakých dôvodov prvoinštančný súd upravil aj styk počas sviatkov a vianočných prázdnin. Na uvedenom základe návrh matky na zákaz styku zamietol a dodal, že neboli preukázané žiadne dôvody, ktoré by v styku otca s maloletou bránili. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 27. januára 2022 sp. zn. 24CoP/99/2021 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdil a rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že nezistil dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu.

2.1. Nakoľko tu bol ale nesúhlas matky s týmito dôvodmi a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami (§ 387 ods. 3 CSP), pre úplnosť odôvodnenia, aplikujúc pritom Čl. 5 ZoR a Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, považoval za potrebné doplniť, že pri rozhodovaní o úprave styku rodičov s dieťaťom je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stykať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v najlepšom záujme dieťaťa, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané (II. ÚS 56/2017). Nesúhlas s plnohodnotným stykom druhého rodiča s dieťaťom môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa. Ak ide o nepreukázaný alebo nepreskúmateľný dôvod, na ktorom je založený nesúhlas rodiča s pravidelným a plnohodnotným stykom druhého rodiča s dieťaťom, alebo sa v konaní preukáže, že ide o nesúhlas spočívajúci v dôvode, ktorý má pôvod len v osobe rodiča a preukázateľne nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa, súdy nemôžu na tomto nesúhlase založiť rozhodnutie. Konštatoval ďalej, že rodič, ktorý s plnohodnotným stykom dieťaťa s druhým z rodičov nesúhlasí, by mal vierohodne preukázať dôvod svojho nesúhlasu, ktorého relevantnosť súd musí pri rozhodovaní o práve rodiča, ktorému korešponduje právo dieťaťa na plnohodnotný a pravidelný styk s rodičom, vždy skúmať. Súdy preto musia vždy citlivo a maximálne obozretne zvažovať naplnenie podmienok pre ten - ktorý model úpravy styku druhého rodiča s maloletým dieťaťom z hľadiska sledovania jeho najlepších záujmov. Tieto úvahy uzavrel tým, že je predovšetkým v záujme zabezpečenia úplného a všestranného rozvoja maloletého dieťaťa tak po citovej, rozumovej a emocionálnej stránke a vytvorenia čo najpriaznivejších podmienok pre jeho zdravý vývoj, aby nebolo vystavované napätým situáciám, stresu, strachu a nebolo nútené čeliť emocionálnym atakom, ktoré ešte vzhľadom na svoj vek a vyzretosť nedokáže samostatne spracúvať a zvládnuť.

2.2. Odvolací súd pripomenul, že matka svoju odvoláciu argumentáciu týkajúcu sa úpravy styku otca s maloletou D. postavila na svojom presvedčení, že záujem otca o dcéru nie je skutočný, ale len deklarovaný, dieťa naňho nie je zvyknuté, nechodil za ňou ani v termínoch určených súdnym rozhodnutím. Namietala, či dieťa je tak psychicky vyspelé, že by zvládlo byť bez nej v cudzom prostredí, ale aj to, či otec je spôsobilý riadne sa o dieťa postarať vzhľadom na jeho alkoholizmus a navrhovala styk otca s maloletou zakázať, prípadne neupraviť.

2.3. V nadväznosti na uvedené odvolací súd zdôraznil, že v preskúmanom prípade má najvyššiu prioritu najlepší záujem maloletej D. a ten vyhodnotil pomocou kritérií demonštratívne vymedzených zákonodarcom v Čl. 5 ZoR spôsobom, že každé dieťa má prezumovaný záujem udržiavať a rozvíjať citové väzby s obidvomi rodičmi a preto pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností dbal o to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore s inými záujmami dieťaťa.

2.4. S prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania mal za to, že matka v konaní nepreukázala relevantné dôvody, ktoré by mali viesť k obmedzeniu plnohodnotného a pravidelného styku otca s maloletou, resp. zákazu styku; akcentoval, že je neprípustné, aby súd založil svoje rozhodnutie na základe subjektívnych predstáv matky o tom, ako by mal podľa nej styk prebiehať, pričom z obsahu preskúmaného spisu mal za nepochybné, že matka evidentne nie je spokojná zatiaľ so žiadnym súdnym rozhodnutím o úprave styku, ktoré bolo doposiaľ v tomto konaní vydané. Otázka pre odvolací súd znela tak, akú realizáciu styku by matka akceptovala, nehovoriac o tom, že matka navrhuje styk

otca s maloletou zakázať. Z toho krajskému súdu vyplynulo, že matka síce prezentuje svoje výhrady k realizácii styku, ale neponúka žiadne reálne riešenia, ako by mal styk s prihliadnutím na všetky relevantné faktory prebiehať.

2.5. Na margo podstatnej výhrady matky proti úprave styku týkajúcej sa nedostatočných rodičovských zručností otca odvolací súd poznamenal, že je to úplne prirodzené, nakoľko rodičia dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti a dlhodobo nie je zabezpečený plnohodnotný styk otca s dieťaťom, styk sa realizuje pod dohľadom matky a do určitého času prebiehal len na verejnom priestranstve. Poukázal na to, že hoci má každý rodič určitú ideálnu predstavu o tom, čo je pre jeho dieťa vhodné a čo nie, základom rodičovskej zrelosti je schopnosť akceptovať aj druhého rodiča pri výchove maloletého dieťaťa, s čím súvisí aj prijatie jeho výchovných postupov, ktoré len tým, že sú odlišné, neznamenajú žiadne ohrozenie dieťaťa. Matka síce v podaniach označuje otca za neprejavujúceho žiaden záujem o dcéru, resp. záujem len deklarovaný, uvedené tvrdenia však neboli preukázané, pretože otec sa zjavne snaží napriek vzdialenosti a problémom, ktoré sú so stretávaním spojené, dostaviť sa za dcérou v zmysle úpravy stanovenej súdnym rozhodnutím.

2.6. Odvolací súd ako žiaduce zopakoval, že pri rozhodovaní súdu vo veciach starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prvou a najdôležitejšou požiadavkou, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom. Spôsobilosť rodičov dieťa vychovávať nie je daná len ich hmotnými podmienkami, ale aj ich prístupom k právam druhého rodiča a k právu dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Neobstojí preto argumentácia rodiča, že dieťa sa nechce s druhým rodičom stretávať a že nemôže dieťa nútiť do stretávania sa s týmto rodičom, aby mu nespôsobil stres a podobne. Rodič zabezpečujúci osobnú starostlivosť o maloleté dieťa má totiž prvotnú zodpovednosť za prípravu dieťaťa na stretávanie s druhým rodičom, a to pozitívnym usmerňovaním dieťaťa vo vzťahu k druhému rodičovi, nie však formálne spôsobom „to je tvoj otec a musíš s ním ísť alebo sa s ním stretnúť“, a to ešte za situácie, keď dieťa v rodine, v ktorej je vychovávané, nikdy nič dobré o druhom rodičovi nepočulo, skôr naopak a zároveň nemôže nechávať na dieťati, či má alebo nemá chuť sa s druhým rodičom stretnúť. Konštatoval nevyhnutnosť obidvoch rodičov si uvedomiť, že úloha druhého rodiča pri výchove dieťaťa má svoj význam a pokiaľ jeden z rodičov nie je schopný zabezpečiť druhému rodičovi právo podieľať sa na výchove dieťaťa aspoň v obmedzenom rozsahu, teda v rámci styku, potom možno dôvodne pochybovať o výchovnej spôsobilosti tohto rodiča. Do práva rodiča výchovne pôsobiť na svoje dieťa možno obmedzujúco zasiahnuť len vtedy, ak na to existujú dôvody, ktoré by mohli viesť k pozastaveniu, obmedzeniu alebo pozbaveniu výkonu rodičovských práv. Pokiaľ sa v konaní preukáže, že dieťa odmieta stretávanie s rodičom, je potrebné dostatočne zistiť dôvody a vykonať opatrenia smerujúce k náprave a obnoveniu normálneho fungovania rodinnoprávnych vzťahov a pokiaľ tieto nebudú úspešné, zasiahnuť do výkonu rodičovských práv a povinností v závislosti od kvalifikácie stupňa ich porušovania rodičom. Rodičovské práva sú koncipované na rovnoprávnom postavení oboch rodičov, a preto pri úprave styku je potrebné vychádzať zásadne z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času. Úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo dokonca zákazu styku je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva, avšak aj takéto rozhodnutie musí byť zabezpečené vytvorením predpokladov pre to, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený. Zastával názor, že pri rozhodovaní o návrhu niektorého rodiča na obmedzenie, prípadne zákaz styku druhého rodiča s dieťaťom je vždy nevyhnutné odhaliť pravý dôvod, prečo bol takýto návrh na súd podaný. Rodič navrhujúci obmedzenie alebo zákaz styku sa takmer vždy odvoláva na záujem dieťaťa daný predovšetkým tým, že dieťa sa s druhým rodičom nechce stretnúť, má z neho strach, zdravotné problémy, psychické problémy a podobne. Judikatúra sa však s týmto postojom vysporiadala už v roku 1967, keď súdom uložila jednoznačnú povinnosť rozlíšiť, či realizácia styku dieťaťa s rodičom skutočne ohrozuje záujem dieťaťa alebo či ide iba o predstieraný stav, vyvolaný zámerne pôsobením rodiča, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti.

2.7. O uvedený prípad ide zjavne aj v prejednávanej veci, keď maloletá D. sa stala nástrojom na vyporiadanie konfliktného až nenávisťného (dlhodobo pretrvávajúceho) vzťahu medzi svojimi rodičmi, konštatoval odvolací súd. Pokiaľ aj matka predložila znalecký posudok znalkyne V. R. A., ktorá ho

vypracovala na žiadosť Mgr. Martina Bugaja, v situácii keď znalkyňa otca nevyšetrila a vychádzala iba zo skutočností uvádzaných matkou s úmyslom vylúčiť otca z akéhokoľvek kontaktu s dieťaťom, takýto znalecký posudok podľa odvolacieho súdu nemôže byť relevantným podkladom pre rozhodnutie v konaní; znalkyňa neobjektívizovala jednostranné tvrdenia matky konfrontáciou s otcom maloletého dieťaťa, vychádzala zo subjektívnych informácií poskytnutých matkou. Zo znaleckého posudku č. 12/20019 vypracovaného V. D. S. vyplýva reálny a vážny záujem otca maloletej o zachovanie styku s ňou. Podľa znalkyne je z hľadiska motivácie otca vo vzťahu k dodržiavaniu abstinencie vhodné, aby bol styk zachovaný v prospech oboch strán a aby pre zdravý vývin maloletej bol umožnený kontakt s otcom, ktorý netrpí žiadnym duševným ochorením, ktoré by mu bránilo v jej starostlivosti; a tak znalkyňa navrhla kontakt s otcom predĺžiť aj bez prítomnosti matky. V ďalšom znaleckom posudku č. 103/2019 vypracovanom W. Z.Y. B. je ustálené, že otec má vybudovaný dobrý vzťah k maloletej, vníma jej potreby, styk nevyužíval vždy ako mohol, podľa jeho vyjadrenia dcéra sa na neho teší a má ho rada. Otec vie prejavíť svoje city, má dcéru rád, zaujíma sa o ňu, nechce s ňou stratiť kontakt. Otec mal s maloletou len minimálny kontakt. Znalkyňa z obsahu spisu nezistila, že by dieťa otca odmietalo počas styku, je pravdepodobné, že otec využíval čas na rozvoj ich vzájomných vzťahov bez toho, aby dieťa ovplyvňovalo. Aktuálne je zákaz styku podľa znalkyne irelevantná úprava, nemá opodstatnenie v osobnostnej štruktúre otca ani v tom, že bol v minulosti nadužívateľom alkoholu. Znalkyňa odporučila, aby sa styk upravil v zmysle návrhu otca na kumulovaný styk v jeho domácom prostredí bez prítomnosti matky, nakoľko je dieťa už 5-ročné a podľa noriem socializácie dieťaťa v tomto veku to dieťa má zvládnuť.

2.8. K námietkam matky ohľadom nevykonania výsluchu znalkýň k znaleckým posudkom krajský súd uviedol, že ani pri rešpektovaní vyšetrovacej zásady (§ 35, § 36 CMP) súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy, pretože výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde a to aj s poukazom na Čl. 10 ods. 1, ods. 2 základných princípov CMP. Podčiarkol, že vzhľadom na dĺžku konania a doposiaľ vykonané dokazovanie, hospodárnosť konania a stanovisko kolízneho opatrovníka, nevidel ako účelné vypočúvať znalkyne; takéto dokazovanie by neprineslo žiadne nové výsledky, vzhľadom na už ustálený skutočný stav veci zistený ďalšími dôkazmi, správami kolízneho opatrovníka a ktorý vyplynul z celkového správania sa účastníkov v priebehu súdneho konania. V kontexte uvedeného tiež upriamil pozornosť na skutočnosť, že súčasná právna úprava (§ 208 ods. 3 CSP) prioritizuje písomný znalecký posudok a len, ak to súd považuje za účelné, môže znalca podrobiť výsluchu o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, to znamená, že povinnosťou súdu nie je vypočúť znalca v každom jednotlivom prípade, ale len vtedy, ak to považuje za účelné. Účelnosť vypočutia znalkýň nezistil ani odvolací súd, nakoľko závery ich posudkov sú v súlade s vyšetrovacou časťou a korešpondujú s ďalšími skutočnosťami vyplývajúcimi z dokazovania, ako aj obsahu spisu.

2.9. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že pre dieťa a jeho budúcnosť má veľký význam, aby sa do jeho výchovy zapojili obaja rodičia tak, aby dieťa mohlo čo najviac ťažiť zo znalostí, skúseností, výchovných schopností oboch rodičov a nielen jedného z nich; samozrejme bez prítomnosti matky, ktorej účasť na styku doposiaľ neprinesla žiadny želaný výsledok, teda akúkoľvek realizáciu styku otca s dieťaťom a budovanie ich vzájomných citových väzieb. S prihliadnutím na vek maloletej mal za zjavne absurdné, aby s ňou matka trávila čas, ktorý má stráviť s otcom, keďže pre tento vek dieťaťa je vo všeobecnosti príznačné získavanie určitej autonómie. Poznamenal, že pokiaľ matka doposiaľ nedokázala zmeniť údajný odmietavý postoj dieťaťa k otcovi, nie je možné predpokladať, že by do budúcnosti mohla byť v tomto smere nápomocná svojou prítomnosťou pri realizácii styku otca s dieťaťom. Zároveň odvolací súd zohľadnil právo maloletej na zachovanie a budovanie si citových väzieb aj s rodinou na strane otca; priklonil sa k rešpektovaniu prvoradého záujmu maloletej D. a s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a súčasne nevzhliadal dôvod pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

3. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na to, že jej súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Nižším súdom vyčítala, že porušili základnú zásadu povinnosti v prvom rade prihliadať na najlepší záujem maloletej a zásadu voľného hodnotenia dôkazov; k porušeniu zásady najlepšieho záujmu dieťaťa malo dôjsť aj tým, že odvolací súd nezohľadnil okolnosti prípadu, ktoré potvrdzujú hodnovernosť negatívnych zážitkov v podobe opakovaných sklamaní maloletej z otca, ktorý sa k nej nedostavuje v zmysle súdom nariadenej úpravy. Dovolateľka ďalej namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré podľa jej názoru nedáva odpovede na otázky podstatného významu; rozhodnutie je nepredvídateľné, neočakávané a postrádajúce riadne, zrozumiteľné a logické odôvodnenie. V súvislosti s nedostatočne zisteným skutkovým stavom veci upozornila na porušenie princípu rovnosti účastníkov, keď súdy nezohľadnili názor maloletej D. na jej vzťah k otcovi; za nosné výhrady dovolateľka označila absenciu výsluchu a zistenie postoja maloletej.

3.1. Dovolateľka na podporu jej tvrdení, že s plnohodnotným stykom otca s dieťaťom nie je možné súhlasiť poukázala na znalecký posudok znalkyne z odboru školstva a kultúra, odvetvie psychológia, špecializácia detí, mládeže, rodiny, výchovy a vzdelávania a penitenciarnej a kriminologickej psychológie, ktorý konštatoval, že vzhľadom na to, že otec bol diagnostikovaný ako fyzicky i psychicky závislý, považuje styk otca s maloletou za veľmi riskantný. Dovolateľka rovnako poznamenala, že si je vedomá toho, že inštitút zákazu styku rodiča s maloletým dieťaťom je vo svojej podstate výnimočný, avšak všeobecné súdy by ho mali aplikovať vždy, keď zistia, že pôsobenie jedného rodiča spôsobuje maloletému dieťaťu závažnú a neodstrániteľnú ujmu, a preto nie je v jeho záujme sa s takýmto rodičom stýkať.

3.2. Matka vyjadrila kritiku aj na adresu konania resp. nekonania kolízneho opatrovníka maloletej D., ktorý i napriek tomu, že na záver uviedol, že otec upravený styk, ktorý bol upravený predbežným opatrením, nevyužíva, a preto je v podstate v záujme maloletej, aby sa jej styk s otcom neupravoval, nepodal riadny opravný prostriedok proti rozsudku okresného súdu.

4. Otec maloletej D. V. ani jej kolízny opatrovník sa k dovolaniu matky nevyjadrili.

5. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní matky maloletého dieťaťa.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP v spojení s § 431 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Hodno zdôrazniť, že dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP nahradil pôvodný dôvod podľa § 237 písm. f) OSP: (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súd pre ľudské práva i Ústavného súdu Slovenskej republiky.

15.1. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania, a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude dovolanie prípustné vždy. Možno konštatovať, že pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, bude nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

16. Matka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala o. i. nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktoré jej nedáva odpovede na otázky podstatného významu; rozhodnutie je nepredvídateľné a má postrádať zrozumiteľné a logické odôvodnenie.

17. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

18. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP) a preto ho vo vzťahu k namietanej prekvapivosti v jeho skutkových a právnych záveroch nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť.

18.1. Dovolací súd nemohol akceptovať argumentáciu dovolateľky o nepresvedčivosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho, zrozumiteľného a logického odôvodnenia. Z niekoľkostranového odôvodnenia rozsudku krajského súdu (sústredeného v relevantnej časti v odsekoch 13. až 23.) je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď aplikujúc Čl. 5 ZoR a Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou D. na základe všeobecne osvedčenej aplikačnej praxe súdov, že je právom oboch rodičov v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Racionálne argumentoval tým, že ak ide o nepreukázaný alebo nepreskúmateľný dôvod, na ktorom je založený nesúhlas rodiča s pravidelným a plnohodnotným stykom druhého rodiča s dieťaťom, alebo sa v konaní preukáže, že ide o nesúhlas spočívajúci v dôvode, ktorý má pôvod len v osobe rodiča a preukázateľne nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa, súdy nemôžu na tomto nesúhlase založiť rozhodnutie. Konštatoval ďalej, že rodič, ktorý s plnohodnotným stykom dieťaťa s druhým z rodičov nesúhlasí, by mal vierohodne preukázať dôvod svojho nesúhlasu, ktorého relevantnosť súd musí pri rozhodovaní o práve rodiča, ktorému korešponduje právo dieťaťa na plnohodnotný a pravidelný styk s rodičom, vždy skúmať.

Akcentoval, že rozhodnutím súdu by dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulat rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený s tým, že takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v najlepšom záujme dieťaťa. Vyslovil presvedčenie, že v preskúvanom prípade má najvyššiu prioritu najlepší záujem maloletej D. a ten vyhodnotil pomocou kritérií demonštratívne vymedzených zákonodarcom v Čl. 5 ZoR spôsobom, že každé dieťa má prezumovaný záujem udržiavať a rozvíjať citové väzby s obidvomi rodičmi a preto pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností dbal o to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore s inými záujmami dieťaťa. Svoje rozhodnutia obidva sudy komplexne, dôsledne a precízne odôvodnili na tom základe, že matka v konaní nepreukázala relevantné dôvody, ktoré by mali viesť k obmedzeniu plnohodnotného a pravidelného styku otca s maloletou, resp. zákazu styku; akcentovali, že je neprípustné, aby súd založil svoje rozhodnutie na základe subjektívnych predstáv matky o tom, ako by mal podľa nej styk prebiehať, pričom z obsahu preskúvaného spisu mal za nepochybné, že matka evidentne nie je spokojná zatiaľ so žiadnym súdnym rozhodnutím o úprave styku, ktoré bolo doposiaľ v tomto konaní vydané. Otázka pre odvolací súd znela potom tak, akú realizáciu styku by matka akceptovala, nehovoriac o tom, že matka navrhuje styk otca s maloletou zakázať. Z toho mu rezultovalo, že matka síce prezentuje svoje výhrady k realizácii styku, ale neponúka žiadne reálne riešenia, ako by mal styk s prihliadnutím na všetky relevantné faktory prebiehať. Odvolací súd tiež akcentoval, že pri rozhodovaní súdu vo veciach starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prvou a najdôležitejšou požiadavkou, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvomi rodičom a dodal, že spôsobilosť rodičov dieťa vychovávať nie je daná len ich hmotnými podmienkami, ale aj ich prístupom k právam druhého rodiča a k právu dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Neuznal preto takú hodnotiacu premisu rodiča na zamedzenie styku, že dieťa sa nechce s druhým rodičom stretávať a že nemôže dieťa nútiť do stretávania sa s týmto rodičom, aby mu nespôsobil stres a pod. Odvolací súd potom zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že pre dieťa a jeho budúcnosť má veľký význam, aby sa do jeho výchovy zapojili obaja rodičia tak, aby dieťa mohlo čo najviac ťažiť zo znalostí, skúseností, výchovných schopností oboch rodičov a nielen jedného z nich; samozrejme bez prítomnosti matky, ktorej účasť na styku doposiaľ nepriniesla žiadny želaný výsledok, teda akúkoľvek realizáciu styku otca s dieťaťom a budovanie ich vzájomných citových väzieb. S prihliadnutím na vek maloletej nepovažoval za zmysuplné, aby s ňou matka trávila čas, ktorý má stráviť s otcom, keďže pre tento vek dieťaťa je vo všeobecnosti príznačné získavanie určitej autonómie s tým, že pokiaľ matka doposiaľ nedokázala zmeniť údajný odmietavý postoj dieťaťa k otcovi, nie je možné predpokladať, že by do budúcnosti mohla byť v tomto smere nápomocná svojou prítomnosťou pri realizácii styku otca s dieťaťom.

18.2. Argumentácia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré vytvára v spätosti s rozsudkom prvoinštančného súdu organickú a kompletizujúcu jednotu (viď odseky 1.1. až 1.4. a 2.1. až 2.9. odôvodnenia) je práveže koherentná a konzistentná, logická a presvedčivá, premisy v oboch rozhodnutiach zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe sudy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej; v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť.

18.3. Zostáva iba konštatovať, že nedostatok vôle pochopiť argumentáciu súdu v odôvodnení rozhodnutia, nie je zásahom do práva na súdnu ochranu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že matka maloletej sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu

hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). V kontexte namietanej vady zmätočnosti odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo.

18.4. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). V prejednávanej veci boli z tohto pohľadu súdmi nižších inštancií splnené nielen zákonné ale aj ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

19. Pokiaľ matka maloletej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP v nedostatočne zistenom skutkovom stave veci a v nesprávnom hodnotení dôkazov (súdy absenciou výsluchu a zistenia postoja maloletej nezohľadnili názor maloletej D. na jej vzťah k otcovi a v širšom zmysle porušili základnú zásadu povinnosti v prvom rade prihliadať na najlepší záujem maloletého dieťaťa), dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

19.1. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúmavaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikáciu ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúmanie procesného postupu súdu. Vo vzťahu k nevykonaniu navrhnutého dôkazu to potvrdzuje aj novšia judikatura najvyššieho súdu (sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/122/2019, 5Cdo/202/2018, 7Cdo/205/2019), ktorá takýto prieskum pripúšťa.

19.2. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil:

- Podľa Čl. 3 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

[Pozn. Dohovor o právach dieťaťa bol vyhlásený v Zbierke zákonov pod č. 104/1991 Zb. a v prípade Čl. 3 a Čl. 12 upravuje všeobecné princípy, ktoré nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe (uznesenie Ústavného súdu

Slovenskej republiky z 30. septembra 2014 sp. zn. II. ÚS 596/2014)]

- Podľa Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (Čl. 3 ods. 1) prijatého Výborom na jeho šesťdesiatom druhom zasadnutí (14. január - 1. február 2013) je pojem „najlepší záujem dieťaťa“ nesmierne komplexný a jeho obsah treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Zákonodarca, sudca, správny, sociálny alebo školský orgán budú schopní práve prostredníctvom výkladu a vykonávania Čl. 3 ods. 1 v súlade s ostatnými ustanoveniami Dohovoru vyjasniť pojem a použiť ho v konkrétnej situácii. Najlepší záujem dieťaťa je však zároveň pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôsobiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

- Podľa prvej vety Čl. 5 Základných zásad ZoR záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

- Podľa § 26 ZoR ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

- Podľa § 24 ods. 5 ZoR súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

- Podľa § 25 ods. 3 ZoR ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

- Podľa § 43 ods. 1 ZoR maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti (obdobne Čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa).

- Podľa prvej vety Čl. 4 Základných princípov CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

- Podľa § 38 ods. 1, ods. 2 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

- Podľa § 384 ods. 2 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonala súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla.

19.3. V zmysle citovaných ustanovení sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu (5Cdo/492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESĽP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57. - 59.).

19.4. Vypočutie maloletej D. odvolacím súdom bolo jeho zákonnou možnosťou; o tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie a či v prípade mimosporového konania bol skutočný stav veci podľa § 35 CMP zistený správne a dostatočne, rozhoduje výlučne odvolací súd, ktorý je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, iba ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci (§

36 CMP).

19.5. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú (§ 43 ods. 1 ZoR). Jediným limitujúcim faktorom sú jeho schopnosti smerujúce k jeho veku a rozumovej vyspelosti. Ohľadom zisťovania názoru maloletého v konaní pred všeobecným súdom v týchto intenciách judikoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 24. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 659/2017, keď uviedol, že argumentácia sťažovateľa, že všeobecné súdy nevypočuli maloletého a nezisťovali jeho názor týkajúci sa jeho zverenia do starostlivosti jedného z rodičov, sama osebe bez zohľadnenia ďalších relevantných skutočností (napr. vek maloletého, vypočutie maloletého znalcom) nie je spôsobilým (postačujúcim) dôvodom na vyslovenie porušenia označených základných práv sťažovateľa. Hodno dodať, že v praxi súdov môže nastať aj situácia, kedy súd po starostlivom zvážení okolností konkrétneho prípadu dospeje k záveru, že osobné vypočutie dieťaťa nie je vhodné a nepôjde o porušenie Dohovoru (rozsudok veľkého senátu vo veci Sahin proti Nemecku EŠLP z 8. júla 2003 č. 30943/96, § 74 - 77).

19.6. V súvislosti s námietkou nevypočutia maloletej D., resp. nezisťovania jej názoru na lepšie zadefinovanie jej vzťahu k otcovi, najvyšší súd poukazuje na zjavne obštrukčné správanie matky v priebehu znaleckého dokazovania pred súdom prvej inštancie (č. l. 317, 323, 327); súdom ustanovená znalkyňa W.. Z. B., pripravená vycestovať do zahraničia a vykonať vyšetrovanie za účelom znaleckého posudku v mieste bydliska matky maloletej D. v Č. T. (K.), sa v priebehu takmer jedného roka od 1/2019-11/2019 nedokázala skontaktovať s matkou maloletej, lebo na jej výzvy (na matkou a jej právnym zástupcom udávanom telefónnom čísle a emailovej adrese) nereagovala a aj napriek výzve súdu prvej inštancie o poskytnutie súčinnosti, dochádzalo zo strany matky a jej právneho zástupcu (manžela) naďalej k sústavnej nespolupráci a mareniu znaleckého úkonu, čo o. i. nakoniec vyústilo do uloženia poriadkovej pokuty 200 eur (uznesenie z 23. augusta 2019 sp. zn. 8P/133/2017). Sťažnosti matky v dovolaní, že súdy sa nedokázali ani jedenkrát operatívne stretnúť s maloletým dieťaťom a vhodným spôsobom zachytiť jeho skutočný a úprimný názor na danú vec, preto v tejto súvislosti vyznievajú absurdne a bez objektívnej právnej sebareflexie.

19.7. Najvyšší súd v tomto smere poukazuje aj na skutočnosť, že maloletá D., nar. XX. F. XXXX v čase začatia konania - 21. marca 2017 - mala dva roky a tri mesiace. V čase rozhodnutia okresného súdu - 26. februára 2021 (!) v dôsledku neustáleho odročovania pojednávania na žiadosť právneho zástupcu matky maloletej) mala maloletá šesť rokov a dva mesiace a v čase rozhodnutia krajského súdu - 27. januára 2022- mala maloletá sedem rokov a jeden mesiac. Z uvedeného možno aj bez výslovného odôvodnenia implicitne vyvodiť taký záver konajúcich súdov, že maloletá D., predovšetkým v štádiu dokazovania pred súdom prvej inštancie, nebola v jej veku schopná sformulovať svoj názor na prejednávane skutočnosti. Resp. ak by sa aj (vzhľadom na jej rozumovú vyspelosť) pripustila takáto jej schopnosť, rovnako, s prihliadnutím na dôvody, pre ktoré matka žiadala zákaz styku maloletej s otcom (primárne nešlo o ohrozenie jej fyzického alebo psychického zdravia, ani o ohrozenie jej mravného vývoja) je vylúčené, aby po komplexnom a rozumnom vyhodnotení všetkých dotknutých záujmov, majúť pritom na pamäti nájdenie najlepšieho riešenia pre maloletú D., bol procesný postup súdov nižších inštancií považovaný za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený a preto je z hľadiska zachovania práva na spravodlivý proces postup konajúcich súdov z pohľadu dovolacieho súdu ako taký udržateľný (konanie ako celok v kontexte celého konania nevykazuje znaky nespravodlivosti).

19.8. Dovolací súd na okraj poznamenáva, že otázka vhodnosti, resp. nevhodnosti vypočutia maloletého dieťaťa v súdnom konaní je naviazaná na proces dokazovania a preukazovania skutkového stavu. Posúdenie tejto otázky spočíva v každom jednotlivom prípade na posúdení individuálnych, konkrétnych a v iných prípadoch sa spravidla už nevyskytujúcich skutkových okolnostiach, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné. Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je, že v nich ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle Čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Výsledkom týchto konaní by teda nemalo byť vyriešenie sporu medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie takého výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletého; konajúce súdy najlepší záujem maloletej D. subsumovali do zodpovedania otázky, čo je významné pre jej budúcnosť, t.

j. aby sa do jej výchovy zapojili obaja rodičia tak, aby mohla čo najviac ťažiť zo znalostí, skúseností, výchovných schopností oboch rodičov a nielen jedného z nich; dbali o to, aby bolo rešpektované právo maloletej na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi a zároveň nezistili rozpor s inými záujmami dieťaťa. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením právneho zástupcu matky, že je potrebné na určitú dobu styku otca s maloletou neupravovať, pretože otec ani doterajší styk nevyužíva; práve naopak. Rozviedol úvahu, že maloletá D. je vo veku, kedy viac chápe a vníma osoby vedľa seba, má vedomosť o tom, kto je jej otcom a v prípade, ak sa otec nedostaví na styk, spôsobuje jej to sklamanie (tvrdí to samotný právny zástupca matky). Taktiež za relevantné považoval aj to, že matka zmenila bydlisko a odsťahovala sa do iného štátu, čo viac skomplikovalo riadne stretávanie sa otca so svojou dcérou. Keďže matka evidentne nie je spokojná zatiaľ so žiadnym súdnym rozhodnutím o úprave styku, ktoré bolo doposiaľ v tomto konaní vydané, otázka pre odvolací súd znela tak, akú realizáciu styku by matka akceptovala, nehovoriac o tom, že matka navrhuje styk otca s maloletou zakázať; z toho odvolaciemu súdu vyplynulo, že matka síce prezentuje svoje výhrady k realizácii styku, ale neponúka žiadne reálne riešenia, ako by mal styk s prihliadnutím na všetky relevantné faktory prebiehať.

19.9. Po relevantnom vyhodnotení všetkých právne významných skutočností dovolací súd považoval za správne, že súdy nižších inštancií neuznali požiadavku matky na zákaz styku otca s maloletou, založenú (iba) na názore, že otec ani neodkladným opatrením „minimálnu“ úpravu styku nerealizuje, čím má dochádzať k narušovaniu citovaného vzťahu maloletej, pretože táto je pripravená na otca, čaká ho a to zasahuje do jej psychiky (spôsobuje jej to sklamanie), takže tým dochádza k narušovaniu citovej väzby medzi maloletou a otcom; naopak, práve táto okolnosť môže favorizovať otca, lebo vypovedá o ich existujúcom vzťahu a túžbe maloletej D. stretávať sa s otcom. Podľa dovolacieho súdu ani vyššie opísaná, nie úplne dokonalá, realizácia styku dieťaťa s otcom, tak v skutočnosti ničím neohrozuje záujem maloletej D.. Pokiaľ matka maloletej namietala, že k porušeniu zásady najlepšieho záujmu dieťaťa došlo aj tým, že odvolací súd nezohľadnil okolnosti prípadu, ktoré potvrdzujú hodnovernosť negatívnych zážitkov v podobe opakovaných sklamaní maloletej z otca, ktorý o ňu nemá skutočný záujem, hodno-
podotknúť, že podsúvanými okolnosťami prípadu si matka robí z vykonaných dôkazov vlastné skutkové závery o tom, že otec ma maloletej D. nemá o ňu skutočný záujem, ktoré bez preukázanej relevancie nekorešpondujú s výsledkami vykonaného dokazovania. Uvedené platí bezo zvyšku aj o tvrdeniach dovolateľky, že súdy v danej veci zistili, že pôsobenie jedného rodiča spôsobuje maloletemu dieťaťu závažnú a neodstrániteľnú ujmu, a preto nie je v jeho záujme sa s takýmto rodičom stykať.

20. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutočného stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov a tvrdení v súlade s princípmi, na ktorých spočíva CMP (Čl. 10 CMP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Odvolací súd vykonal odvolací prieskum v celej šírke a v napadnutom rozhodnutí z hľadiska podaného odvolania matky preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle zásad vyplývajúcich z Čl. 4, Čl. 6 a Čl. 13 Základných princípov CMP; z odôvodnenia vyplýva, že žiaden z matkou uvádzaných odvolacích dôvodov nebol naplnený. Tak okresný súd ako aj jeho nadriadený krajský súd pri zisťovaní skutočného stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistili skutočný stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z tohto hľadiska preto nemožno postupu súdov nižších inštancií nič vytknúť a námietky matky maloletej preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

21. K ďalšej námietke zmätočnosti dovolateľky, že s plnohodnotným stykom otca s dieťaťom nie je možné súhlasiť s poukazom na znalecký posudok znalkyne z odboru školstva a kultúra, odvetvie psychológia, špecializácia detí, mládeže, rodiny, výchovy a vzdelávania a penitencijálnej a kriminologickej psychológie, ktorý konštatoval, že vzhľadom na to, že otec bol diagnostikovaný ako fyzicky i psychicky

závislý, považuje styk otca s maloletou za veľmi riskantný, dovolací súd zhodne s odvolacím súdom uvádza, že predmetný znalecký posudok znalkyne V. R. A. bol vypracovaný na žiadosť právneho zástupcu matky Mgr. Martina Bugaja. Za stavu, keď znalkyňa otca nevyšetrila a vychádzala iba zo skutočností uvádzaných matkou s úmyslom vylúčiť otca z akéhokoľvek kontaktu s dieťaťom, takýto znalecký posudok nemôže byť relevantným podkladom pre rozhodnutie v konaní, nakoľko znalkyňa neobjektivovala jednostranné tvrdenia matky konfrontáciou s otcom maloletého dieťaťa a vychádzala zo subjektívnych informácií poskytnutých matkou.

22. Matka maloletej vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyjadrila kritiku aj na adresu nekonania kolízneho opatrovníka maloletej D., ktorý nepodal riadny opravný prostriedok proti rozsudku okresného súdu. Dovolací súd k tomu stručne poznamenáva a zastáva názor, že len samotná nespokojnosť matky dieťaťa s prácou súdom ustanoveného kolízneho opatrovníka, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom nielen na jeho zmenu, ale nezakladá ani zmätočnosťnú vadu v takej kvalifikovanej miere, v ktorej by došlo k znemožneniu uskutočňovania procesných práv patriacich matke maloletej D.. Za danej situácie nemožno podľa názoru dovolacieho súdu z tohto dôvodu dospieť k záveru o porušení práva matky na spravodlivý proces.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že matka maloletej D. neopodstatnene namieta, že súdy nižších inštancií nesprávnym procesným postupom jej znemožnili uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd dovolanie matky preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.